

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ
ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ

TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW
INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

المؤتمر الدولي المتعدد التخصصات
المجلة التركية للبحوث الأكاديمية

BİLDİRİLER

OTTO

Türk Akademik Araştırmalar Dergisi Uluslararası Multidisipliner Kongresi

Editörler:

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ŞAHİN

Dr. Öğr. Üyesi Şeref GÖKÜŞ

Birinci Baskı: Aralık 2018

ISBN: 978-605-7579-25-6

Sertifika No: 33205

Sayfa Düzeni: Tavoos

Kapak: MAKGRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.

COMMITTEES/KURULLAR

Kongre Onursal Başkanları /Honorary President of the Congress
Akdeniz Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Mustafa ÜNAL

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Alim YILDIZ

Düzenleme Kurulu Başkanı/Chairman of the Congress Organizing Committee
Dr. Öğr. Ü. Mehmet ŞAHİN/ Asst. Prof. Dr. Mehmet Sahin

Düzenleme Kurulu/Organizing Committee
Prof. Dr. İhsan ÇAPCIOĞLU (Ankara University)
Doç. Dr. Ömer BOZKURT (Mardin Artuklu University)
Dr. Öğr. Üyesi Şeref GÖKÜŞ (Akdeniz University)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ŞAHİN (Akdeniz University)
Arş. Gör. Turan BAHŞİ (Akdeniz University)
Arş. Gör. Tunahan ERDOĞAN (Akdeniz University)

Bilim Kurulu/Scientific Committee
Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet AKSOY (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Nurullah ALTAŞ (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Numan ARUÇ (Makedonya Bilim ve Sanatlar Akademisi, Makedonya)
Prof. Dr. Lütviye ASGERZADE (Milli Bilimler Üniversitesi, Azerbaycan)
Prof. Dr. Ahmet AYHAN (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Sabina BAKŞİÇ (Saraybosna Üniversitesi, Bosna-Hersek)
Prof. Dr. Leyla BLİLİ (Manuba Üniversitesi, Tunus)
Prof. Dr. Mehmet CANBULAT (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Beykan ÇİZEL (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet DALKILIÇ (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa ERDOĞAN (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Recai DOĞAN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Emin AY (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Ivan BALTA (Osijek Üniversitesi, Hırvatistan)
Prof. Dr. Hayri ERTEN (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Şakir GÖZÜTOK (Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Zülfikar GÜNGÖR (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Said HAŞİMİ (Umman Tarih Cemiyeti Başkanı, Umman)
Prof. Dr. Adnan JAHİC (Tuzla Üniversitesi, Bosna-Hersek)
Prof. Dr. Aleksandar KADIJEVIĆ (University of Belgrade, Sırbistan)
Prof. Dr. Davut KARAYEL (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Ulvi KESER (Girne Amerikan Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti)
Prof. Dr. Osman KOSE (Polis Akademisi)
Prof. Dr. Oliver LEAMAN (Kentucky University, ABD)

Prof. Dr. Ebrahim Moosa (Notre Dame University, ABD)
Prof. Dr. Abdullah MUTAWA (Kral Suud Üniversitesi, Suudi Arabistan)
Prof. Dr. Muhiddin OKUMUŞLAR (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet ÖGKE (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Yıldırım ÖZBEK (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Gülay ÖZBİLİM (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim SADAVİ (Tunus Üniversitesi, Tunus)
Prof. Dr. Suheyl SAPAN (Kral Suud Üniversitesi, Suudi Arabistan)
Prof. Dr. Redzep SKRİJELJ (Novi Pazar Devlet Üniversitesi, Sırbistan)
Prof. Dr. Erdal TOPRAKYARAN (Universität Tübingen, Almanya)
Prof. Dr. Ayhan TOPUZ (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. Cemal TOSUN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Hüseyin YILMAZ (Cumhuriyet Üniversitesi)
Doç. Dr. Zaynabidin ACİMAMATOV (Osh Devlet Üniversitesi, Kırgızistan)
Doç. Dr. Şahin AHMETOĞLU (Kırıkkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Rifat ATAY (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Liliana Elena BOŞCAN (University of Bucharest, Romanya)
Doç. Dr. Bekir DİREKÇİ (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Nihada Delibegović DŽANIĆ (Tuzla Üniversitesi, Bosna Hersek)
Doç. Dr. Hassen Abdullah GÜNEYMAN (Kral Suud Üniversitesi, Suudi Arabistan)
Doç. Dr. Oksana KOSHULKO (Polotsk State University, Belarus)
Doç. Dr. Memli KRASNİGİ (Institute of Albanology, Kosova)
Doç. Dr. Abdulaziz Süleyman el-MUKBİL (Kassim Üniversitesi, Suudi Arabistan)
Doç. Dr. Nadia YASEEN (Bagdad University, Irak)
Yrd. Doç. Dr. Camelia Elena CĂLIN (Spiru Haret Üniversitesi, Romanya)
Yrd. Doç. Dr. Hamza KARCİC (University of Sarajevo, Bosna-Hersek)
Yrd. Doç. Dr. Ercan Ömirbayev (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan)
Yrd. Doç. Dr. Qoşqar SELİMLİ (Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan)
Yrd. Doç. Dr. Lamiye VAGİFKIZI (Azerbaycan Bilimler Akademisi)
Dr. Öğr. Üyesi Birgül BOZKURT (Mardin Artuklu Üniversitesi)
Dr. Hatem CABBARLI (Azerbaycan Parlamentosu, Azerbaycan)

Kongre Sekreteryası/Congress Secretary

Arş. Gör. Turan BAŞŞI (Akdeniz Üniversitesi) – turanbahsi@gmail.com
Arş. Gör. Tunahan ERDOĞAN (Akdeniz Üniversitesi) – tunahanerdogan1234@hotmail.com
Arş. Gör. Ayşe Gül ÖZ (Akdeniz Üniversitesi) - ayseguloz@akdeniz.edu.tr
Arş. Gör. Emine ŞALI (Akdeniz Üniversitesi) – eminesali_52@hotmail.com
Arş. Gör. Yusuf Ziya BAL (Akdeniz Üniversitesi) - yusufziyabal@akdeniz.edu.tr
Arş. Gör. Fatma MADEN (Akdeniz Üniversitesi) – fmaden@akdeniz.edu.tr
Arş. Gör. Nazife GÖKSU (Akdeniz Üniversitesi) – nazifesucu@gmail.com

CONTENTS/İÇİNDEKİLER

Kader İnancının Anadolu Türküleriindeki İzdüşümü: Felek	1
Hemşirelik Eğitiminde Makale Okuma Saati: Öğrenci Görüşleri	11
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüş ve Tutumları: Nevşehir Örneği.....	18
Ortadoğu'nun Değişmeyen Kaderi: Haçlı Kontluklarından Kantonlara	27
İttihat ve Terakki'nin Merkezîyetçi Politikaları	34
Mevlâna Mesnevî'si Bağlamında Şeytan ve Kötülük Problemine Bakış.....	40
Rıza Tevfik'in Din-Felsefe İlişkisine Dair Bazı Görüşleri Üzerine.....	57
Fârâbi ve Cevdet Said'in Demokrasi Yorumları Üzerine Bir Değerlendirme.....	74
İbn Arabî ve Spinoza'nın Varlık Anlayışları Doğrultusunda Bedeni Konumlandırmaları.....	82
Vasiyetnameler Ve Molla Hüsrev'in Vasiyetnamesi Üzerine Bazı Değıniler	102
Emir Çelebi'nin Enmüzcü't-Tıp Adlı Eseri Üzerine.....	134
Ahkam Ayetlerinin Sosyolojik Okuması.....	140
İbrahim Salahov'un "Kolıma Mahkûmları" Eserinde Sürgün Yaşamı.....	149
Bir Yumrulu Bitki Göleveze (Colocasia esculenta L.).....	155
Din İstismarı Bağlamında Fetö-Nifak İlişkisi	162
Yusuf U Züleyha Hikâyeleri ve 15. Yüzyılda Yazılmış Manzum Bir Fütüvvetname'de Yusuf Hikâyesi	168
Elma Yetiştiriciliğinin Sürdürülebilirliği ve Destekleme Politikaları: Antalya İli Elmalı İlçesi Örneği	174
Bir Turizm Destinasyonunun Markalaşmasında Spor Turizminin Önemi.....	181
Günümüz Postmodern Toplumun Gözetle(n)me Pratiklerindeki Değişim	188
Manevî İyi Oluş ve Yaşlılık.....	198
Enneagram ve Tasavvuf Psikolojisi.....	208
Çocuk Acil Biriminde İnvajinasyon/ Intussusepsiyon Olgusu ve Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu.....	218
Ordu İlinde Fındık Üretiminde Kadınların Rolü	224
İmam Rabbanî'nin Vahdet-i Vücut Eleştirisi.....	232
Türkçe Ve Almandaki "Ağız " ile İlgili Deyimlerin Çağdaş Metafor Analiz Yöntemi ile Çözömlenmesi....	247
Tüketicilerin Seyahat Acentaları Web Tabanlı Uygulamalarını Etik Yönden Değerlendirmeleri	254
Zemahşeri'nin Keşşâf İsimli Tefsirinde Kabir Azabıyla İlişkilendirilen Bazı Ayetlerin Yorumu.....	273
1990-2009 Yılları Arasında Kazakistan'da Devlet Terminoloji Komisyonu Tarafından Onaylanmış Edebiyatla İlgili Terimler	280
Kutadgu Bilig'de Erkek ve Kadın Algısı Üzerine Bir Değerlendirme.....	295
Koyunculuk İşletmelerinde Ekonomik Yapı ve Destekleme Politikaları: Tokat İli Niksar İlçesi Örneği	303
Travma, Din ve Psikoloji: Acıyı Bal Eylemek	315

Şam Tarihine Air Bir Bibliyografya Denemesi	323
Seyyid Emîr Osman Haşîmî ve Tarîkâtnâmesi	379
Türkiye Tarım Sigortası Sisteminin Hasar Oranı Analizi	389
Serik (Antalya) İlçesi Örtüaltı Domates Yetiştiriciliğinde Sorun Olan Yabancı Otların Yaygınlık ve Yoğunluklarının Belirlenmesi	404
Plastik Toprak Örtülerinin Yabancı Ot Kontrolü ve Domates Verimine Etkileri.....	411
Kadını Sağlık ve İyilik Haline Yaklaştıran Unsurlar Nelerdir?: Bir Literatür Taraması	417
Adölesan Gebelerde Maternal Bağlanma: Bir Literatür Taraması	423
Dünyada ve Türkiye’de Çocuk İstismarı Hakkında Yasalar, Yönetmelikler, Dernekler ve Kampanyalar	428
Usûlü Fıkıhta Te’vîl.....	437
Türkiye Örneğinde Kırsal Kesim Dindarlığının Teolojik Kökleri ve Toplumsal Görünümleri	445
Sa’düddin Teftazânî’de Devlet Başkanlığı Algısı.....	451
Abildabek: Halkın Uusal Kahramanı	470
“Sözcük Türlerinin Öğretimi” Üzerine Sistematik Bir Derleme Çalışması.....	476
Antalya-İstanbul-Kahire Hattında Bir Mevlevî: Âdem Dede ve “Cennette Raks” Romanında İzdüşümleri	502
Rabbâni ve Ribbî Kavramları Ekseninde Kur’an’a Göre Adanmışlık Olgusu	514

TÜRK AKADEMİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ ULUSLARARASI MULTİDİSİPLİNER KONGRESİ
TURKISH ACADEMIC RESEARCH REVIEW INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY CONGRESS

12-14 EKİM 2018 ANTALYA/12-14 OCTOBER 2018 ANTALYA

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüş ve Tutumları: Nevşehir Örneği

Ayşegül Özcan

Dr. Öğretim Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük SYO
aysegulozcan.77@gmail.com

Kamuran Özdil

Öğr. Gör. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük SYO
kamuranozdil2008@gmail.com

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü raporunda toplumsal cinsiyet kavramının; kadın ve erkeğin toplumsal olarak inşa edilmiş özelliklerini ifade ettiği, toplumdan topluma değiştiği ve değiştirilebilir olduğu belirtilmektedir. Yine aynı raporda, kadın ya da erkek çoğu insanın, aile üyeleri, topluluklar ve aynı ya da karşı cinsiyetten başkalarıyla nasıl etkileşim kurmaları gerektiği de dahil olmak üzere, uygun norm ve davranışlar öğretildiği ve bireylerin toplum tarafından belirlenen bu normlara uymaması halinde, stigma, ayrımcı uygulamalar veya sosyal dışlanma ile karşı karşıya kaldığı belirtilmektedir. Bu sorunların bağlamında; kadınların ve erkeklerin sağlık durumu, sağlık hizmetlerine erişimi ve sağlık işgücüne katkıları konusunda olumsuz etkiler görülebilir (WHO, 2011).

Sağlık hizmeti sunanların toplumsal cinsiyet rol tutumlarının; bireylerin özelliklerde kadının sağlık hizmetlerine ulaşması açısından belirleyici ve çok önemli olduğu belirtilmektedir (Kurşun ve Avcı, 2016:7). Aktaş ve arkadaşlarının çalışmasında ebe ve hemşirelerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin toplam tutum ölçeği puanının düşük ve geleneksel bir tutuma sahip oldukları saptanmıştır (Aktaş vd., 2018:829). Sağlık çalışanlarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılan başka bir çalışmada ise, katılımcıların çoğunluğunun toplumsal cinsiyet kavramı hakkında bilgisi sahibi olduğu ve genel olarak eşitlikçi bir tutuma sahip oldukla-

rı saptanmıştır (Özden ve Gölbaşı, 2018:99). Sağlık alanının eğitim gören öğrencilerde toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin yapılan farklı çalışmalar bulunmaktadır (Direk ve Irmak, 2017; Altınöz vd.,2008; Zeyneloğlu 2008; Aydın vd., 2016). Tıp fakültesi 1. ve 6. sınıf öğrencilerini kapsayan bir çalışmada; toplumsal cinsiyet algılarının eğitimle olumlu hale gelmediği ve bu kavramın eğitim programında yeniden gözden geçirilerek ele alınmasının gerektiği belirtilmektedir (Direk ve Irmak, 2017:121). Altınöz ve arkadaşlarının çalışmasında da benzer şekilde tıp eğitiminin öğrencilerin; toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarına dönüştürücü bir katkı sağlamadığı belirtilmektedir (Altınöz vd.,2008: 276). Hemşirelik öğrencilerinde yapılan bazı çalışmalarda ise öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının eşitlikçi yönde olduğu ve hemşirelik eğitiminin eşitlikçi tutuma olumlu etkisinin olduğu belirtilmektedir (Zeyneloğlu 2008: 81; Aydın vd., 2016: 230).

Bu bilgiler doğrultusunda; sağlık çalışanlarının toplumsal cinsiyet tutumlarının eğitimleri sırasında şekillendiği ve bu nedenle öğrencilik dönemlerinde toplum cinsiyet ve ilişki kavramların eğitim programlarında önemli olduğu düşünülmektedir. Planlanacak olan eğitim girişimleri öncesinde mevcut durumun ortaya konması öncelikli girişimler arasında olmalıdır. Bu nedenle bu çalışma gelecekte sağlık hizmeti sunacak olan üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki görüşlerinin ortaya çıkarılması amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma kesitsel tipte planlanmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu birinci sınıf öğrencileri (N=162) oluşturmuştur. Örneklem seçimi yapılmamış, çalışmaya katılmayı kabul eden 154 öğrenci ile araştırma sonlandırılmış ve evrenin %95'ine ulaşılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler; Tanıtıcı Özellikler Formu, Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği ve Ergenlerde Cinsiyet Eşitliği Ölçeği Cinsiyet Eşitliği ölçeği ile toplanmıştır.

Tanıtıcı Özellikler Formu

Araştırmacılar tarafından literatür taranarak geliştirilen öğrencilerin ve ebeveynlerinin sosyo-demografik verilerini belirlemeye yönelik hazırlanmış bir formdur. Formda, öğrencilerin tanıtıcı özelliklerini belirlemeye yönelik 13 soru, ebeveynlerin özelliklerini belirlemeye yönelik 7 soru vardır (Zeyneloğlu, 2008; Direk ve Irmak, 2017).

Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği

Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği (TCRTÖ), Zeyneloğlu tarafından 2008 yılında geliştirilmiş olup, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rol tutumlarını değerlendirmek amacıyla kullanılan bir ölçektir. Ölçek, toplumsal cinsiyet rol tutumlarını

belirleyen 38 ifadeden oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipi olup, ölçeğin seçenekleri, "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Tamamen Katılıyorum" dur. Ölçeğin puanlanmasında; her bir madde için, geleneksel tutum gösteren ifade için, "Kesinlikle Katılmıyorum" 5 puan, "Katılmıyorum" 4 puan, "Kararsızım" 3 puan, "Katılıyorum" 2 puan ve "Tamamen Katılıyorum" 1 puan verilirken, eşitlikçi tutum gösteren ifadeler için ters biçimde puanlandırılır. Ölçekten alınan en yüksek puan "190", en düşük puan ise "38"dir. Ölçekten alınan en yüksek değer öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip olduğunu, en düşük değer ise öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutuma sahip olduğunu göstermektedir (Zeyneloğlu 2011).

Ergenlerde Cinsiyet Eşitliği Ölçeği

Brezilya'da Pulerwitz ve Barker tarafından geliştirilen ölçeğin Türk toplumu için geçerlilik güvenilirliği Çeber ve arkadaşları (2010) tarafından çalışılmıştır. Ölçek cinsel partnerine şiddet, hastalıkların önlenmesi ve üreme sağlığı için sorumlulukları paylaşma, cinsel ilişkideki cinsiyet rolleri ve çocuk bakımını içeren 24 maddeden oluşmaktadır. İki alt boyutu olan ölçekte "Geleneksel cinsiyet normları" alt boyutuna ilişkin 17 madde ve "Eşitlikçi cinsiyet normları" alt boyutuna ilişkin 7 madde bulunmaktadır. Ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde yanıtlar "katılıyorum", "kısmen katılıyorum", "katılmıyorum" şeklinde üçlü likert ölçeği olarak düzenlenmiştir. Ölçekte hesaplanan toplam puan yüksek, orta, düşük şeklinde değerlendirilmektedir; 1-23 puan düşük eşitlik, 24-47 orta eşitlik, 48-72 yüksek cinsiyet eşitliğini göstermektedir (Çeber vd., 2009).

Verilerin Toplanması

Veriler, araştırmacılar tarafından öğrencilere açıklama yapılarak, sözlü onamları alınan ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere grup anket yöntemi ile sınıf ortamında toplanmış ve cevaplama süresi yaklaşık olarak 15-20 dk sürmüştür. Veriler Eylül-Ekim 2017 tarihleri arasında toplanmıştır. Katılımcılardan sözel onam alınmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilere ait tanımlayıcı istatistikler ve normal dağılıma testlerinden Shapiro-Wilk analizi ile kullanılmıştır. Parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Kullanılan ölçeklerden alınan puanlar arasındaki ilişki Sperman korelasyon analizi ile incelenmiştir. Anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, sadece bir üniversitede okuyan öğrencilerde yapılmıştır. Bu nedenle çalışmanın sonuçlar yalnızca bu örneklem grubundaki katılımcılarla sınırlıdır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı (N=154)

Değişkenler	n	%
Cinsiyet		
Kadın	88	57.1
Erkek	66	42.9
Bölüm		
Çocuk Gelişimi	39	25.3
Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik	36	23.4
Yaşlı Bakım	33	21.4
Sağlık kurumları İşletmeciliği	24	15.6
Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama	22	14.3
En uzun Yaşadığı Yer		
İl	101	65.6
İlçe	38	24.7
Köy	15	9.7
Mezun olunan lise		
Süper/Anadolu Lisesi	46	29.9
Lise/Meslek Lisesi	96	62.3
İmam hatip lisesi	12	7.8
Halen Yaşadığı Yer		
Yurtta	86	55.8
Arkadaşları ile evde	39	25.3
Ailesi ile birlikte	16	10.4
Tek başına evde	13	8.4
Mesleğini Seçmede Etkisi Olan Kişiler		
Hiç kimseden etkilenmeden	89	57.8
Akraba(anne,baba,kardeş)	41	26.6
Diğer*	24	15.6
Yaş ortalaması: 18.7±1.93(Min:17, Maks:35)		

*Diğer (arkadaş, öğretmen)

Tablo 1 incelediğinde; katılımcıların yaş ortalamasının 18.7±1.93 ve %57.1'inin kadın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %25.3'ü Çocuk Gelişimi, %23.4'ü Yaşlı Bakımı, %15.6'sı Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve %14.3'ü Tıbbi tanıtım ve Pazarlama bölümlerinde öğrenim görmektedir. Katılımcıların en uzun yaşadıkları yer %65.6 ile köy

ve mezun oldukları lise %63.2 ile lise/meslek lisesidir. Katılımcıların %55.8'i yurttan, %25.3'ü arkadaşları ile evde, %10.4'ü ailesi ile birlikte ve %8.4'ü tek başına evde yaşamaktadır. Öğrencilerin %57.8'i mesleklerinin hiç kimseden etkilenmeden seçtiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 2: Katılımcıların Aileleri İle İlgili Bazı Özelliklerin Dağılımı

Değişkenler	n	%
Aile Yapısı		
Çekirdek Aile	75	48.7
Geniş Aile	79	51.3
Kardeş Sayısı		
2 kardeş ve daha az	81	52.6
3 kardeş ve daha fazla	73	47.4
Anne Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	21	13.6
Okuryazar	14	9.1
İlkokul mezunu	74	48.1
Ortaokul Mezunu	28	18.2
Lise ve üzeri	17	11.0
Baba Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	8	5.2
Okuryazar	7	4.5
İlkokul mezunu	58	37.7
Ortaokul mezunu	54	35.1
Lise ve Üzeri	27	17.5
Anne Çalışma Durumu		
Çalışıyor	18	11.7
Çalışmıyor	136	88.3
Baba Çalışma Durumu		
Çalışıyor	125	81.2
Çalışmıyor	29	18.8

Katılımcıların %51.3'ünün geniş aileye sahip ve %52.6'sının 2 ve daha kardeşi olduğu görülmektedir. Katılımcıların annelerinin %48.1'inin, babalarının ise %35.7'sinin ilkokul mezunu olduğu saptanmıştır. Ebeveynlerin çalışma durumu incelendiğinde ise; annelerin %11.7'sinin, babaların ise %81.2'sinin herhangi bir işte çalıştığı saptanmıştır (Tablo 2)

Tablo 3: Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği ve Ergenlerde Cinsiyet Eşitliği Ölçeğinden Alınan Puanlarının Dağılımı

Ölçekler	X ± SD	Min. Değer – Max. Değer	Cronbach α
Toplam (TCRTÖ)	131,71 ± 17,44	38-166	0.77
Toplam (ECEÖ)	47,57±6,53	24-62	0.65

Katılımcıların TCRTÖ puan ortalama değeri 131,71 ± 17,44; CE ölçeği puan ortalamaları ise 47,57±6,53 olduğu ve öğrencilerin eşitlikçi tutuma sahip oldukları bulunmuştur. (Tablo 3).

Tablo 4: Katılımcıların Tanıtıcı Özellikleri ile TCRT Ölçeğinden Alınan Puanlar Arasındaki Farkın Dağılımı

Tanıtıcı Özellikler		Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumu Ölçeği		
		Sıra Ortalaması	KW / U	P
Cinsiyet	Kadın	79.80	2613.50*	0.363
	Erkek	73.32		
Aile Yapısı	Çekirdek Aile	72.75	2606.0*	0.244
	Geniş aile	81.09		
En uzun Yaşadıkları Yer	İl	75.73	1.659**	0.436
	İlçe	83.96		
	Köy	67.87		
Öğrenim Gördükleri Bölüm	Çocuk Gelişimi	89.46	34.637**	0.000
	Tıbbi Dök. ve Sek.	65.56		
	Yaşlı bakım	99.36		
	Sağlık Kurumları İşlt.	77.91		
	Tıbbi tanıtım ve Paz.	32.59		
Anne Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil	70.88	1.615**	0.806
	Okuryazar	75.68		
	İlkokul mezunu	76.91		
	Ortaokul mezunu	75.63		
	Lise ve üzeri	89.00		
Baba Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil	63.38	2.654**	0.617
	Okuryazar	78.29		
	İlkokul mezunu	81.47		
	Ortaokul mezunu	71.34		
	Lise ve üzeri	82.63		

MU*:Mann Whitney U testi

KW**:Kruskall Wallis Varyans Analiz Testi

Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm ile TCRTÖ puanı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) olduğu, cinsiyet, aile yapısı, anne ve baba eğitim düzeyi ve en uzun yaşadığı yer ile TCRTÖ puanı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$) (Tablo 4).

Tablo 5: Katılımcıların Tanıtıcı Özellikleri ile ECEÖ Puanları Arasındaki Farkın Dağılımı

Tanıtıcı Özellikler		Ergenlerde Cinsiyet Eşitliği Ölçeği		
		Sıra Ortalaması	KW / U	P
Cinsiyet	Kadın	79.09	2764.5*	0.610
	Erkek	75.39		
Aile Yapısı	Çekirdek Aile	79.71	2797.0*	0.549
	Geniş aile	75.41		
En uzun yaşadıkları yer	İl	78.72	0.865**	0.649
	İlçe	72.09		
	Köy	83.00		
Öğrenim Gördükleri Bölüm	Çocuk Gelişimi	81.12	12.196**	0.016
	Tıbbi Dök. ve Sek.	67.79		
	Yaşlı bakım	89.24		
	Sağlık Kurumları İşlt.	90.92		
	Tıbbi tanıtım ve Paz.	54.73		
Anne Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil	98.48	9.887**	0.042
	Okuryazar	80.64		
	İlkokul mezunu	77.67		
	Ortaokul mezunu	58.46		
	Lise ve üzeri	79.62		
Baba Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil	81.00	2.881**	0.578
	Okuryazar	101.07		
	İlkokul mezunu	78.93		
	Ortaokul mezunu	76.12		
	Lise ve üzeri	70.04		

MU*:Mann Whitney U testi

KW**:Kruskall Wallis Varyans Analiz Testi

Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm ve anne eğitim düzeyi ile CEÖ puanı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) olduğu, cinsiyet, aile yapısı, baba eğitim düzeyi ve en uzun yaşadığı yer ile CEÖ puanı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$) (Tablo 5).

Tablo 6. Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği Toplam Puanı ile Ergenlerde Cinsiyet Eşitliği Ölçeği Toplam Puanı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği (Rho)	Ergenlerde Cinsiyet Eşitliği Ölçeği (Rho)
Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği	1	0.275*
Ergenlerde Cinsiyet Eşitliği Ölçeği	r = 0.275 p = 0.001	1

* Spearman korelasyon analizi

Tablo 6'da görüldüğü gibi, katılımcıların ölçek toplam puanları arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır (Spearman's $r = 0.275$, $p = 0.001$)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda beş farklı bölümde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumları ve Cinsiyet Eşitliği tutumları incelenmiştir.

Çalışmada katılımcıların TCRTÖ puanları incelendiğinde; toplumsal cinsiyet tutumlarının olumlu olduğu saptanmıştır. Sağlık alanında farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerde yapılan çalışmalarda çalışmamızla benzer ve/veya tam tersi olan sonuçların olduğu görülmektedir. Tıp fakültesi 1. ve 6. sınıf öğrencilerini kapsayan bir çalışmada; öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının olumsuz olduğu belirtilmektedir (Direk ve Irmak, 207:121). Hemşirelik öğrencilerinde yapılan bazı çalışmalarda ise öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının eşitlikçi yönde olduğu belirtilmektedir (Zeyneloğlu 2008: 81; Aydın vd., 2016: 230). Bu farklılıkların eğitim programlarında toplumsal cinsiyet kavramının ele alınış şekli ve süresi ile ilişki olabileceği düşünülmektedir.

Bireylerin toplumsal cinsiyet tutumlarını etkileyen faktörlerin arasında cinsiyet, aile yapısı, anne baba eğitimi gibi önemli demografik değişkenlerin olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm ile TCRTÖ puanı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı ve Yaşlı bakım ile Çocuk gelişimi bölümlerinde okuyan öğrencilerin puan sıra ortalamalarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgunun; çocuk ve yaşlı gibi toplumun bakım hizmeti alma açısından büyük çoğunluğunu oluşturan gruba sağlık hizmeti verecekleri göz önüne alındığında önemli olduğu düşünülmektedir. Direk ve Irmak'ın çalışmasında cinsiyet ve anne eğitim durumunun toplumsal cinsiyet algısında önemli etkenler olduğu belirtilmiştir (Direk ve Irmak, 207:126). Çalışmamızda ise bu bulgunun aksine cinsiyet ve anne-baba eğitim düzeyi ile TCRTÖ puanı arasındaki farkın anlamlı olmadığı saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyet eşitliği algısını incelendiği bir çalışmada sağlık bilimlerinde okuyan öğrencilerin diğer bölümlerde okuyanlara göre eşitlikçi cinsiyet tutumlarının daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır (Çelik vd., 2013:181). Tıp fakültesi öğrencilerinin kapsayan bir çalışmada da yine öğrencilerin CEÖ puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır (Varol vd. 2016:124). Çalışmamızda da benzer şekilde

katılımcıların CEÖ puanları incelendiğinde eşitlikçi cinsiyet normlarını benimzedikleri saptanmıştır.

Sonuç olarak bu çalışmada gelecekte sağlık hizmeti verecek olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik farkındalığı ve eşitlikçi rolleri benimsediği görülmektedir. Bu durumun geleceğin sağlık profesyonelleri açısından önemli olduğu kadar sağlık hizmeti sunacakları toplumlarda kadın ve erkek eşitliği açısından oldukça önemli olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1. Aktaş, S. vd. (2018). "Ebe ve Hemşirelerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları Ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi". *Journal of Human Sciences*, 15(2): 823-834. Doi:10.14687/jhs.v15i2.5343.
2. Aydın, M. vd. (2016). "Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 16 (1): 223-242. Doi: <http://dx.doi.org/10.11616/AbantSbe>.
3. Çeber, E. vd. (2009). "Ergenlerde cinsiyet eşitliği ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*. 2:5-15.
4. Çelik, A. vd. (2013). "Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Eşitliği Tutumlarının Belirlenmesi". *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(3), 181-186.
5. Direk, N. ve Irmak, B. (2017). "Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlar". *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 31(3): 121-128.
6. Kurşun, E. ve Avcı, İ. (2016). Samsun Halk Sağlığı Müdürlüğü'nde Çalışan Personelin Toplumsal Cinsiyet Rol Tutumlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
7. Özden, S. ve Gölbaşı, Z. (2018). "Sağlık Çalışanlarının Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi". *KOU Sag Bil Derg*. 4(3): 95-100. Doi:10.30934/kusbed.420223.
8. Varol, Z. vd. (2016). "Bir Tıp Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algı Düzeyi ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi". *Ege Tıp Dergisi*. 55(3):122-128.
9. WHO, Gender mainstreaming for health managers: a practical approach, 2011. URL: <http://www.who.int/gender-equity-rights/knowledge/glossary/en/>
10. Zeyneloğlu S. (2008). Ankara'da Hemşirelik Öğrenimi Gören Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi, Ankara.